

Slovenski dom

Štev. 44.

V Ljubljani, v ponedeljek, 23. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključno pooblaščenka za oglaševanje (italijanske in tuje):
Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 631: Ogledniški oddelki na delu v Cirenajki

631. vojno poročilo pravi:
V Cirenajki normalna delavnost ogledniških oddelkov. Dokaj izboljšani vremenski pogoji so dopustili zmerno obnovo letalskih nastopov.
Pristanišče in železniške naprave v sovražnikovem zaledju so bile učinkovito bombardirane po letalstvu Osi, ki je z dobrimi uspehi napadlo tudi oporišča in letališča otoka na Maliti; nekaj nasprotnikov letal je ostalo uničenih na tleh.
Med operacijami proti britanskim podmornicam, izvedenimi po naših pomorskih edinicah, je torpedovka »Circus« pod poveljstvom kapitana korvete Stefana Palmasa prisilila neko angleško edinicco po zadanih ji poškodbah priti na površje in jo je, potem ko je poskrbela za rešitev 23 članov posadke, potopila s topovskimi streli.

Nemško vojno poročilo:

Letalsko udejstvovanje na srednjem in severnem delu ruskega bojišča

Hitlerjev glavni stan, 23. febr. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil poroča uradno: Na vzhodni fronti so bili številni sovjetski napadi zavrnjeni. Na srednjem odseku je uničilo letalstvo samo večeraj nad 200 sovjetskih vozil. Nadaljnji hudi letalski napadi so bili usmerjeni proti železniškim napravam, vlakom, letališčem in taboriščem.

Na angleški vzhodni obali so nemška letala podnevi bombardirala neko tovarniško podjetje z bombami najtežjega kalibra.

V Severni Afriki medsebojno patrolno udejstvovanje. Strmoglavska letala so bombardirala ladje in luške naprave v Tobruku. Lovska letala so napadla sovražne motorizirane kolone pri Ain en Gazali.

Vzhodno od Sudana sta bili torpedirani dve transportni ladji in nekaj rušilec. Neka 400-tonska ladja se je potopila.

Na nekem letališču je bilo uničenih šest angleških letal ter zadeti razni vojaški cilji.

Sovražnik je v pretekli noči izvedel motilne polete nad zapadno in južno Nemčijo. Dva sovražna bombnika sta bila sestreljena.

Govor dr. Rosenberga ob 22 letnici razglasitve programa hitler. stranke:

Nemška zamisel o politični in notranji svobodi za velike in za male narode

Berlin, 23. febr. s. Dne 23. februarja poteka 22 let od dneva, ko je Adolf Hitler slovesno razglasil program nar.-soc. stranke. V spomin na ta slavnostni dan je bila večeraj, kakor z velikim ponosom poudarjajo v Nemčiji, slavnostna predstava v državni operi. Udeležili so se je poleg številnih vplivnih osebnosti tudi zastopniki nar.-soc. stranke in njeje podrejenih organizacij, zastopniki vojske in nemške delovne fronte.

Po izvedbi prvega dela tretje Wagnerjeve simfonije, je nemški minister dr. Alfred Rosenberg, državni vodja nar.-soc. stranke, imel navdušen govor, v katerem je zlasti poudarjal, kakšnega pomena je svoboda za življenje vsakega naroda in države. Obsojil je življenjske oblike tistih narodov, ki so te oblike postavili na tri nožice ali pa na svobodno volitve ter nato izčrpno povedali svoje mnenje o tem, kakšna mora biti svoboda. Ne sme biti takšna, da bi vsakdo lahko delal, kar bi hotel, pač pa je svoboda treba razumeti v tem smislu, da čimbolj ojačuje narode ustvarjalne kreposti. Majhna dežela, kakršna je na primer Grčija — je dejal minister med drugim — je lahko postala zibelka starodavne omike, dočim nam veliki in močni narodi, o katerih se je zdelo, da bi lahko šli čez vse meje, niso zapustili nič drugega, ko temen spomih

nase. Zdaj boste razumeli, zakaj se mora vzgojna politika nemškega naroda držati zapovedi zmernosti. Za nemški narod ni sramota, priznati življenjske prostore in življenjske pravice drugih velikih narodov ter podpirati njihove ustvarjalne sile.

V svojih nadaljnjih izjavah je minister dr. Rosenberg poudaril, da je treba primerno ravnati tudi z manjšimi narodi, ki so pod pokroviteljstvom nemškega reicha. V glavnem je o tem dejal, da mora zamisel svobode poudarjati bolj dolžnosti, kakor pa pravice. Nemški narod — tako je nadaljeval dr. Rosenberg — je eden manj revolucionarnih narodov v Evropi, Nemčija pa je hkrati država, kjer so se rodile in iz katere izhajajo še vedno najbolj vzvišene zamisli o notranji svobodi. Moč in ideja, svoboda in dolžnost — je končal minister svoja izjavanja — morajo biti za nas nerazdružljiva celota. Velika ura za Nemce mora biti istočasno ura prepovedi tudi za druge ustvarjalne evropske narode.

Ko je minister Rosenberg, ki so mu navzočni navdušeni poslušalci, nehal govoriti, je voditelj pokrajinskih organizacij Schach kot zastopnik berlinskega župnega voditelja, ministra dr. Goebbelsa, s kratkimi besedami končal zgodovinsko proslavo ter izrekel pozdrav Führerju.

Ameriške zahteve glede zavezniškega vrhovnega poveljstva

Buenos Aires, 23. febr. s. V Washingtonu so objavili naslednje mnenje časnikarja Walterja Lipmana: nesposobnost angleškega in ameriškega vrhovnega poveljstva pri vodstvu vojne je bila razloženo dokazana. Za zavezniške je najnujnejše potrebno, da sestavijo novo vrhovno poveljstvo, da bodo kso novemu položaju, ki je nastal po porazu v Singaporeju in v Pearl Harborju. Zmage ni mogoče doseči brez oborožene človeške sile, toda sama sila z orožjem ni dovolj. Potreba je tudi prava taktika in čimboljša strategija. Sovražniki imajo krasno vrhovno poveljstvo, tudi če bi bili slabši po orožju in človeški sili. Sovražniki niso imeli takih branikov kakor je Singapur, Manila, Havaji, Gibraltar, Malta in so bili po brodomu v začetku vojne dosti šibkejši, toda so le izvedli ofenzivo v Tihem morju in na Atlantskem morju ter so se pred kratkim prikazali blizu Panamskega kanala. Vedeti moramo, da skušnje iz pretekle vojne ne veljajo več. Leta

1917 je Amerika poslala vojske na evropsko bojišče, pa niso bili oni tisti, ki so zavezniške popeljali k zmagi, temveč je to storil nemški moralni zlom. Treba se je spominjati tega dejstva in zato zahtevamo, da se takoj spremeni zavezniško vrhovno poveljstvo. Za vrhovnega poveljnika je treba imenovati generala Mac Arthura.

Nove pomembne spremembe v angleški vladi

Rim, 23. febr. s. Danes zjutraj so v Londonu razglasili novo spremembo vlade. Odstopilo je pet ministrov, med njimi tudi vojni minister Margeson. Za novega vojnega ministra je bil imenovan sir James Grigg, dosedajni stalni tajnik v vojnem ministertvu. Ta je prvi stalni uradnik, ki so ga poklicali v vlado. Poleg Margesona so odstopili še ministri brez listnice Greenwood, minister za javna dela Reithe, bivši ravnatelj angleške radijske službe British Broadcasting Corporation, tajnik za kolonije Moine in minister za izdelavo letal Moore Brabson.

Rim, 23. febr. s. Potem ko je prišlo do vladnih sprememb Rusiji na lubo in je bil v vlado vključen tudi boljševikom naklonjeni Cripps, je nesrečni

Nova japonska izkrcanja v Holandski Indiji

Pregled položaja na filipinskem otoku Luzonu — Čiščenje voda okoli Singapooreja

Tokio, 23. februarja. s. Japonsko vrhovno poveljstvo sporoča, da se je japonska vojska v sodelovanju z mornarico srečno izkrcala v okolici Munteka na otoku Bangka ob vzhodnem obrežju Sumatre. Izkrcane čete so potem srečno docela zasedle kraj Panghalpinang na vzhodni obali tega otoka. Japonske čete zdaj preganjajo nasprotnikove oddelke, ki so bili na otoku. Vrhovno poveljstvo sporoča dalje, da so izkrcani japonski oddelki napredovali na Sumatri ob reki Moesi in so prišli v stik z japonskimi padalci, ki so se spustili pri Palenbangu. Japonci so zdaj docela zasedli važno letališče v mestu.

Tokio, 23. februarja. s. O sedanjem položaju na otoku Batangu, ki leži na južnem delu filipinskega otoka Luzona, poročajo Japonci naslednje: Polotok se razprostira od severa proti jugu in omejuje manjši zaliv. Na polotoku so tri različne gorske skupine, ki se spuščajo v nizko ravan. Ta obsega ves polotok in je pokrita z močvirji ter goščavjem. Gorovje Semato se dviga pred glavnim gorovjem in tvori njegovo obrambo. Železniška proga drži iz Manile vzdolž vzhodnega brega polotoka čez Mariveles do krajev Moron in Limain. Japonci imajo v rokah srednji del glavnega gorovja na polotoku. Ravan s svojimi utrdбами, premakljivimi sipinami, z močvirji ter z zelo zamotano preraslim rastlinjem je pa še pod obrambo ostalih čet ameriške in filipinske vojske, kar ovira uporabo motoriziranih edinic. Trdnjava Mariveles je središče protiletalske obrambe na obali vse do Limaina. Japonsko letalstvo prav to obrambno letalsko črto neprenehoma bombardira, da bi pospešilo konec nekoristnega ameriškega odpora.

Tokio, 23. februarja. s. Agencija Domei poroča, da je bilo popolno pretrganje zvez med Javo in Sumatro še izpopolnjeno po japonskih silah, ko so japonski oddelki, prihajajoči iz Palenbanga na Sumatri, zasedli večeraj Tondienkarag, važno železniško križišče, ki leži takoj nad zalivom Lamboeng.

Singapoore, 23. febr. s. V manj kakor tednu dni po zasedbi singapoorekega otoka, je oddelke japonskih minolovcev že začel obsejne operacije, da bi očistil vode, ki obdajajo Singapoore ter malajsko ozino min, ki so jih Angleži razstrelili kar križem krašem. Ko je bilo očišeno pristanišče

Smrtni obsodbe nad sovjetskimi agenti v Bolgariji

Sofija, 23. febr. s. Bolgarsko vojno sodišče v Slivenu je končalo razpravo zoper sovjetske agente, ki jih je lani v avgustu izkrcala na bolgarski črnomorski obali sovjetska podmornica, da bi delali sabotažna dejanja. Obtožencev je vseh 28, od tega je 12 sovjetskih agentov, 16 pa njihovih bolgarskih pomagačev. Sodišče je izreкло sedem smrtnih obsodb, dva obtoženca sta dobila doživetno ječo, drugi pa, razen dveh, ki sta bila oproščena, različne zaporne kazni.

Odkritje mesarske zločinske tolpe v Berlinu

Berlin, 23. febr. s. Policiji za nadzorstvo nad preskrbo z živili se je posrečilo prijeti tolpo goljufov, ki so v Berlinu, kakor piše »Völkischer Beobachter«, organizirali črno borzo za meso. Med svojim zločinskim delovanjem so s prekanjem sistemom napačnega vpisovanja odtegnili zakoniti porabi okoli 75.000 kg mesa, kar odgovarja tedenskemu dovoljenemu obroku za 187.500 oseb. Člani tolpe so različni mesarji iz Berlina in okolice, ki so prodajali meso po višji ceni številnim trgovcem in hotelom v Berlinu.

Vlada Holandske Indije je takoj po padcu Singapooreja odpelala v Avstralijo večjo skupino Japoncev, ki jih je doslej imela internirane. Med temi interniranci je tudi 227 žensk in 324 otrok.

Obe zbornici je dal zapreti predsednik južnoameriške republike Urugvaj. Obenem je dal pred vhod v zbornico postaviti vojaške straže, ki niso pustile nikogar več v hišo. Zavoljo tega predsednikovega postopka je odstopil vojni minister Boletti. Predsednik republike je dal zastražiti tudi vse objekte, ki so za vojsko kakršnega koli pomena. Vojska je prevzela celotno nadzorstvo nad državo.

Japonski plen v Singaporeju je po japonskih poročilih sledeč: 73.000 ujetnikov, 300 topov, 2000 strojne, 50.000 pušk, 200 oklepnih vozil, 10.000 avtomobilov, 200 motornih koles, 1.100.000 tonska ladja, 3 petrolejske ladje po 5000 ton in številna polna vojaška skladišča. Poročilo tudi pravi, da so japonske izgube v celoti znašale le nekaj nad tri tisoč ranjenecv in mrtvih.

Vest o zasedbi portugalske polovice otoka Timorja po Japoncih je portugalsko javno mnenje sprejelo precej hladno. Casopisi o tej stvari ne razpravljajo, pač pa priporočajo javnosti, da naj ohrani mir in zaupa svojim državnim krmarjem, ki bodo že znali v pravi meri in na pravi način zavarovati portugalske državne koristi.

Novemu madžarskemu podregentu Štefanu Horthyju je v imenu diplomatskega zbora čestital k izvolitvi papeški nuncij v Budimpešti. Novi podregent je večeraj obiskal v nadškofjskem dvorcu primasa madžarske katoliške cerkve kardinala Justinijana Szeredyja.

Poveljstvo vojske Holandske Indije je začelo prevažati čete, ki so se borile na otoku Sumatri, nazaj na Javo. Japonska poročila pravijo, da je deset tovornih ladij v Porto Moraka vkrcalo te čete in jih odpeljalo v neko zapadno pristanišče na otoku Javi.

Ameriško pomorsko poveljstvo sporoča, da sta bili ob atlanski obali potopljene dve petrolejski ladji

angleški ugled spet doživel hud udarec. Anglija se je morala dobrihati Rusiji, da bi čim bolj oddaljila lasten poraz; zdaj pa ne šteti tudi z laskanjem in objubami Kitajski, ki naj bi varovala Indijo. Zato je Cangkajsku podelila častni naslov »Sir«. Naj se to zdi Cangkajsku še tako velika čast, v sedanjem položaju in epričo bodočnosti Anglije ni čudno, da je v Londonu prišlo do inflacije častnih naslovov. To pa dokazuje, da je prav gotovo prišlo do razvrednotenja angleškega ugleda.

Keppel na singapoorskem otoku, je v to luko lahko priplul japonski pomorski oddelke skozi različne minirane predele.

Tokio, 23. febr. s. Dopisnik agencije Domei pri japonskih četah na Luzonu poroča, da so letala japonske vojske obnovila ofenzivo proti četam ameriškega generala Mac Arthura in napadla Mariveles v prvih jutranjih urah predvečernjim. Sovražne protiletalske postojanke so bile uničene in z uspehom so bile napadene prve čete. Vsa letala so se vrnila na oporišča.

Zvezni tajniki poročajo Duceju

Rim, 23. febr. s. V Beneški palači se je pod Ducejevim predsedstvom večeraj od 17 do 20 nadaljevalo poročanje zveznih tajnikov. Navzoče je bilo vse državno vodstvo fašistovske stranke. Poročali so zvezni tajniki iz Triesteja, Gorizije in Ljubljane.

Vesti 23. februarja

Izšlo je poročilo, ki natanko navaja vse, kaj je dobil italijanski ekspedicijski zbor na ruskem bojišču za zimo. Poslana sta bila o pravem času dva dva vlaka s 44 vozovi, ki sta pripeljala 5000 propagandnih razglednic, 40.000 pisem, 500.000 ogrevalnikov za hrano, 2400 prižgalnikov za cigarete, 200 kg tobaka za pipo, 51.000 potic po 500 gr, 50.000 kosov mandolata po 100 gr, 50.000 vrečic bonbonov, 60 radijskih aparatov, zabojev baterij za radio, 98 knjižnic za častnike in vojake, 22.000 zvezkov revij, 41stov in zemljevidov, 100 slik Kralja in Duceja, 19.380 zavojev z darovi fašistovske stranke, v vsakem zavoju po šest komadov obleke, 50.000 zavojev po 20 cigaret kot dar glavnega tajnika stranke, 50.000 papirkov za cigarete in še dosti drugega.

Iz Buenos Airesa poročajo, da je nadzornik cen v Združenih državah, Leon Henderson, izjavil, da se sedanje delavske mezde ne smejo zvišati, če se hočejo ogniti pogubne inflacije. Dodal je, da bodo zaradi tega tudi omejili kredite.

Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da je pri potopu angleške oklepnice »Barham« pred Sollumom lani v novembru izgubilo življenje 868 častnikov in vojakov. Podpoveljnik angleškega brodoma na Sredozemskem morju admiral Wippl pa se je rešil.

V Splitu so večeraj začeli skupino »Ducejevih predavanj«. Prvi je govoril prefekt Zerbino, ki je poudarjal, da je zanesljiva zmagasodno zagotovljena mladim in plodnim ljudstvom, zakaj tisti, ki jim stoje nasproti so ostareli in brez otrok. Pri predavanju je bila omembe vredna udeležitev krajevskih drugorazrednih elementov in pa vseh političnih in kulturnih osebnosti iz bivše jugoslovanske vladavine.

Španska vlada je na zadnji seji sklenila razsiriti oporišče vojne mornarice v Cartageni.

V Čileju je vrhovni državni obrambni svet za nedoločen čas odgodil odpušitev dosluženih letnikov iz čilenske vojske. Obrambni minister Juvenal Fernandez je rekel, da bo čilenska stalna vojska povečana z dodatnimi vpoklici vojnih obveznikov.

Na Finskem bodo potrošnja tobaka omejili, da bo dobil posamezen kadilec 200 gr tobaka na mesec.

Od 4272 judovskih trgovinskih in industrijskih obratov v Bolgariji bo moralo prenehati 3511 obratov, ostali pa bodo lahko še poslovali.

Čilensko mornariško poveljstvo je po radiu ujelo klice na pomoč z raznih ladij, ni pa moglo ugotoviti, kje so te ladje. Med njimi je tudi ameriška ladja »Admiral Cole« z 32.000 tonami, ki je sporočila, da posadka zapuša ladjo. Vse te ladje so bile najbrž napadene v južnem Tihem morju ob čilenski obali.

Prvega marca bo vsa Japonska slovesno proslavila 10-letnico ustanovitve Mandžurije. V Tokiu bo na proslavi govoril tudi ministrski predsednik Hideki Tojo in veleposlanika Italije in Nemčije.

Azijska plemena so se v sedanjih vojni privikral v zgodovini pokazala pripravljena za složno sodelovanje, piše japonski list »Japan Times«. List nadaljuje, da ni daleč čas, ko bo mogoče videti vsa azijska plemena združena v splošnem boju proti Združenim državam in Angliji, ki sta njihovi skupni sovražnici.

Japonci poročajo, da je med singapurskimi ujetniki tudi 28 generalov, poleg generala Percivala. Med temi je general Macfield, Headcoma, poveljnik 30. armadnega zbora, general Snowden Smith, poveljnik 18. polka in general Cecil Arthur Callaghan, poveljnik singapurske posadke.

Večje število tavaajočih vodnih min so opazili v zadnjem času v vodah okrog Indije. Menijo, da so se te mine odrgale z minskih polj. Bilo je že več primerov, da je morje vrglo mine ob skalovje in da so z velikim truščem tam eksplodirale. Mine predstavljajo največjo nevarnost za ribolovstvo.

Več klincev na pomoč je prestregla radijska postaja čilenske mornarice od parnikov na odprtem morju. Niso mogli ugotoviti položaja vseh ladij, ki so oddale te klince, vendar je gotovo, da se med njimi nahaja ameriška ladja »Admiral Cole«, ki ima 32.075 ton. Ta ladja je tudi sporočila, da je posadka zapustila ladjo in da se približuje čilenski obali. Ladja je bila torpedirana.

Vljudno sporočamo vsem cenjenim naročnikom, da bo od 1. marca dalje naročnina za »Slovenski dom« mesečno 10 lir — v prodaji pa po 50 centezimov izvod

Važno je pravilno krmljenje perjadi

Ljubljana, 21. februarja.

V današnjih časih stremi vsak kokošjerec, da mu njegove ljubljene znesajo čim več jajc, pri tem pa ne sme trpeti prevelike škode njegov žep, ko kupuje krmo. Zdaj tudi niso več časi, ko so rejci krmlili svoje kokoši s samim žitnim zrnjem. Pa čeprav bi tudi zdaj imeli dovolj žita, bi bila krma po starem načinu nepravilna, saj smo tudi tedaj videli, da kure kljub sami žitni krmi niso nesle tako, kakor bi pričakovali. In zakaj ne? Največja napaka kokošjereja, posebno pozimi je, da krmi perjad le enostransko. Kako pa naj krmito v teh dneh pravilno naše kokoši, pa da nam bodo tudi znesle jajca?

V zimskih dneh je prehrana drugačna kakor v poletnih dneh, ko imajo razen pice še same prosto pašo. Tudi v zimskih mesecih mora stremeti perutninar za tem, da daje kokošim čim različnejšo hrano. Kdor redi kure, naj vse ostanke hrane in druge odpadke s pridom uporablja in naj ničesar ne zavrže. Nikar pa naj rejec ne uporablja plesnivih in že pokvarjenih ostankov. Prav imenito se dajo uporabiti ostanki iz kuhinje kakor so krompir, krompirjevi olupki, ostanki zelja, korenja, ohrovtja, kolerabe, nadalje ostanki juhe, omake, zrezanega mesa in hrustanca, kože, skorje sira itd.

Akcije šoferske organizacije

Ljubljana, 23. februarja.

Ze v oktobru 1941 smo poklicni šoferji uvideli potrebo po enotnem zastopanju svojih interesov ter smo ustanovili v ta namen Skupino šoferjev pri Pokrajinski delavski zvezi, ki se je ustanovila po združitvi prejšnje »Zveze šoferjev« in šoferskega društva »Volan« ter se sedaj vodi kot enotno, strogo stanovsko društvo le v korist in zaščito šoferskega stanu.

Skupina šoferjev je in deluje, kakor poprej Zveza in »Volan«, popolnoma avtonomno za zboljšanje socialnega in gmojnega položaja poklicnih šoferjev. V ta namen je skupina vložila na Pokrajinsko delavsko zvezo predlog za uredbo, ki naj reši socialna in etanova vprašanja poklicnih šoferjev. Pokrajinska delavska zveza je to uredbo predložila Visokemu Komisaratu v rešitev in se poteguje za eklicanje posebne ankete delodajalcev in delojemalcev, ki naj o vsem razpravlja, zlasti o delovnem času, ki naj traja 200 ur mesečno, o odškodninah za nadure, odpovednih rokih, pokojninskem zavarovanju pri Pokojninskem zavodu in slično.

V Skupini šoferjev je predvidena tudi ureditev podpor v slučaju bolezni, smrti in nezgode. Uvedene so tudi posebne legitimacije, ki predstavljajo važen dokument, zlasti pri posredovanju dela.

Iz vsega tega lahko vsak poklicni šofer razvidi, da ima skupina šoferjev najboljšo voljo, da v vsakem oziru stremi za tem, da štiti stanovske težnje poklicnih šoferjev ter da svoje člane v slučaju potrebe tudi gmojno podpre.

Obenem vabimo vse organizirane in neorganizirane šoferje, da se udeležijo občnega zbora skupine šoferjev, ki bo 1. marca 1942 ob 9 dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi (Delavska zbornica), vhod iz Copove ulice, v sejni sobi, pritičje levo. Tam bodo lahko točno poučeni o vsem delu za dobrobit šoferskega stanu.

Za vse informacije se obračajte pisмено na naslov: Pokrajinska delavska zveza, Skupina šoferjev, Ljubljana, Miklošičeva c. 22, I. nadstropje, soba št. 5. Ustno pa lahko dobite vse potrebne informacije vsak torek in petek od 10—12 dopoldne istotam.

Kosti zdrobimo na tnal in jako zdrobljene pomešamo z ostalo krmo. Kdor le more, naj si pri mesanju preskrbi krvi in raznih drugih delov zaklane živine, ki jih mesar navadno zavrže ter te odpadke zrezane in v primerni količini dnevno daje živalim. Kokoši potrebujejo predvsem veliko beljakovin, katerih nima v zadostni količini niti žito. Pravilno bo zaradi tega krmiti le tisti, ki dobro pozna, kateri ostanki in odpadki imajo beljakovine. Dosti beljakovinstih snovi pa vsebujejo ostanki mesa in drobno, kri in zdrobljene sveže koesti. Seveda moramo pokladati beljakovinsto hrano živalim redno vsak dan, sicer nastopijo motnje pri nesnosti. Poglavitna hrana za perutnino naj bo zdaj iz kuhanega krompirja in kuhinjskih odpadkov. Na glavo naj te hrane odpade po 70 gr. Navedeni hrani pa naj dodamo še 20 gr otrobov ali krmilne moke. Zvečer naj dobi kokoš še 30 do 40 gr zrnja. in sicer mešanice koruze, ječmena in ovsu. Razen vsega tega pa je dobro, če moremo kuram nuditi tudi dovolj zelenjave. Zelo dobro dene kuram, če je hrani dodanega nekaj mleka, ki ima tudi veliko beljakovin. Sicer pa bo vsak rejec tako krmiti, kot mu bo to ustrezalo. Skušal bo krmiti tako, da bo žival dobila vse potrebne snovi, da bo dobra nesnica in pa, da bo hrana poceni.

Ce bo perutninar krmit s hrano, ki smo jo zgoraj navedli, bo prihranil žitno zrno, kokoši pa bodo kljub vsemu dobile vse potrebne snovi, pa še pridno bodo nesle.

Morda kdo ne bo verjel, da morejo kure nesti tudi brez zrnja. Pa naj le poskusi tako krmiti kure kakor smo dejali, in ne bo se uštel.

Včerajšnja nedelja

Ljubljana, 23. februarja.

Včerajšnja nedelja je bila pa muhasta. Ves dan se je ponujal sneg in res je nekaj časa v dopoldanskih urah tudi pošteno nalezaval. K sreči pa ne dolgo živo srebro je stalo dopoldne nekaj stopinj pod ničlo, proti popoldnevu pa se je dvignilo za nekaj stopinj nad ničlo, da se je sneg začel tajati. Ko se je popoldne toplota še malo dvignila, je pa začelo pomalem rostiti. Danes ponoči je spet malo pritisnil mraz in na cestah je drčno. Prava poledica.

Zelo so bili zasedeni vlaki, posebno proti Dolenjski. Prav posebno so bili natrpani vlaki zvečer, ko so hiteli meščani domov. Tisti pa, ki so ostali doma v mestu, so se pozabavali v kinu. Posebno Rigoletto v kinu Union je imel pri vseh predstavah polno gledalcev. Pa tudi po ostalih kinematografih je bilo dovolj obiskovalcev.

Lep praznik so imeli tudi v operi. Včeraj se je poslovila od ljubljanskega opernega občinstva znana in priljubljena pevka ga. Kogejeva. Včeraj je pela v Verdijevi Aidi. Gledališče je bilo nabito polno. Poslušalci niso štedili z odobravanjem in tudi cvetja je bilo precej.

Reševalci in gasilci so imeli priličen mir. Gasilci so imeli popoln mir, dočim so morali reševalci nekajkrat poseči v dogodke. Več bolnikov so morali prepeljati v bolnišnico, med temi tudi takega, katerega je neki vinski bratec tako za šaloc česnil s stolom po glavi in ga precej poškodoval. Dva brata sta zvrnila nekaj kozarčkov, postala sta tako omotična, da nista mogla naprej. Gasilci so ju prepeljali v bolnišnico, kjer so jima izprali želodec.

Mladika je zmagala na svojem turnirju

Ljubljana, dne 23. februarja.

Ze v soboto, pa tudi včeraj ves dan so bile na zelenih mizah na Kodeljevem zanimive borbe najboljših ljubljanskih igralcev namiznega tenisa. Te tekme so bile samo nadaljevanje turnirja, katerega prvi del so že odigrali preteklo soboto in nedeljo. Zanimanje je bilo tudi včeraj precejšnje, saj razen tega turnirja v Ljubljani ni bilo prav nobene športne dogodka. K osmim že tekmujočim moštvom se je včeraj prijavilo še 11. moštvo Slavije. Okorajili so se fantje, pa so posegli v borbo, sicer ne uspešno, pa vendar.

Pri vseh igrah, tako v soboto kakor tudi v nedeljo je bilo opaziti, da imajo Mladikarji med seboj izvrstne igralce, ki še mnogo obetajo. Ne le 1. moštvo, ampak tudi ostali dve moštvi prireditelja sta bili vsakemu nasprotniku trd oreh, kar bodo pokazali tudi rezultati, ki jih bomo navedli v naslednjem. Hermes se tokrat ni pokazal v najboljši luči in so ga celo prehiteli v končnem izidu žilavi Korotanci, ki tudi niso kar si bodi.

Tekme v soboto:

Mladika I : Mladika jun. 5:0,
Korotan I : Korotan jun. 5:0,
Mladika I : Slavija II 5:0,
Mladika jun. : Korotan jun. 5:3,
Hermes : Mladika II 5:2,
Mladika II : Slavija I 5:2,
Mladika I : Mladika II 5:4.
Tekme v nedeljo dopoldne:

Korotan I : Mladika III 5:1,
Mladika III : Slavija II 5:0,
Korotan I : Slavija II 5:0,
Mladika I : Mladika III 4:4,
Hermes : Slavija I 5:3,
Korotan jun. : Slavija II 5:0.

Popoldne se je zanimivo tekmovalje nadaljevalo in so bili doseženi naslednji rezultati:

Mladika I : Korotan I 5:4,
Mladika II : Korotan jun. 5:1,
Mladika II : Slavija II 5:0,
Mladika jun. : Slavija II 5:1,
Slavija I : Mladika III 5:4,
Korotan I : Hermes 5:4,
Korotan I : Mladika jun. 5:0,
Slavija : Slavija II 5:0,
Hermes : Slavija II 5:4,
Mladika I : Hermes 5:4,
Korotan jun. : Slavija I 4:5.

Zmagalo je torej 1. moštvo prireditelja, ki se je res pokazalo z najboljšo strani. Dobilo je vse tekme in ni niti enkrat klonilo. V zmagovitem moštvu so igrali: Medved, Blažič in Krečič. Na drugo mesto je prišel žilavi Korotan v postavi: Bradeško, Strojnik A. in Zgajnar, ki ne ostaja dosti za Mladiko. Šele na tretje mesto je prišel Hermes, v katerega moštvo so igrali: Djinovski, Bogataj in Božič. Četrto mesto je zasedla Mladika II. Slede pa nadalje še Slavija I, Mladika III, Mladika juniorji, Korotan juniorji in zadnja je bila Slavija II.

S Hrvaškega

Povratak maršala Kvaternika. V soboto se je vrnil v Zagreb s svojega potovanja po Italiji maršal Kvaternik v družbi svojih spremljevalcev. Na zagrebški postaji ga je sprejel med drugimi tudi italijanski poslanik Casertano, načelnik odposlanstva Fašistične Stranke, člani hrvaške vlade in drugi odličniki.

Poslovnik novega hrvaškega sabora. S posebnim zakonskim ukazom je Poglavitnik podal poslovnik, katerega se mora držati predsedstvo hrvaškega sabora. Sabor bo začel delo danes. Predsedoval bo najstarejši poslanec, če bi pa ta ne mogel opravljati svoje dolžnosti, bo na njegovo mesto stopil drugi najstarejši poslanec. Prva seja bo potekala po starem poslovniku. Predsednik bo imenoval potem štiri člane, od katerih bo eden prebral zakonski ukaz o sklicanju sabora. Potem bo odšlo 19 poslancev v poglavitnikovo stanovanje, da bodo pospremili Poglavitnika, ki bo obiskal sabor. Za ta čas bo seja prekinjena, nadaljevala se bo pa takoj, čim bo Poglavitnik prispel in bo začel takoj brati svojo posebno poslanico.

Izjave maršala Kvaternika. Zagrebški listi objavljajo izjave, ki jih je dal po svojem povratku iz Italije poveljnik hrvaške vojske maršal Kvaternik. V izjavi pravi maršal, da ga je vse, kar je videl v Italiji, navdalo z navdušenjem. Povsod da je videl odlično vojaško organizacijo, sijajno urejeno vojno industrijo in visokega duha za odgovornost ter splošno disciplino. Najbolj pa je opazil dejstvo, da ima vse ljudstvo zaupanje v Duceja in da je popolnoma priprano na zmagovit izid sedanje vojne. Nad vse pa ga je očarala prijaznost s katero ga je bil sprejel Duce. Maršal je rekel, da ima Italija v svojem Duceju človeka izredne energije in nedosegljivega ustvarjalca.

Novice iz Države

Bombaž v Albaniji. Italijanska podjetja za predelovanje bombažnega prediva so organizirala in odposlala v Albanijo posebno strokovna komisija, ki je na mestu samem pregledala vse možnosti za povečanje nasadov bombaža. Podjetja bi rada dosegla, da bi iz Albanije dobivala čim več bombaža, ker so tam podnebne in terenske prilike močno ugodne za to kulturo. Albanija sama je imela leta 1939 272 hektarjev z bombažem posajene zemlje in na njej pridelala 831 stotov prediva ter 2079 stotov semen. Za večji razvoj je doslej v Albaniji manjkalo denarnih sredstev kakor tudi primernih priprav, končno pa tudi pobude in podjetnosti. Po zasedbi Albanije pa se je v tem pogledu začelo novo delo na podlagi boljše organizacije in z boljšimi tehničnimi pripomočki.

Dodatki kruha za železniško osebje. Kmetijski minister je odobril poseben dodatek 100 gramov kruha dnevno, kakršnega že dobe ročni delavci, tudi za železniško osebje eksekutivne stroke, posebno pa za uslužbence, ki imajo nočne službe, podaljšano službo, delo na prostem in podobna opravila. Tako bodo dodatke dobili: načelniki postaj, prometni uradniki, podnačelniki, telegrafisti, osebje, ki ima opravka s premiki. Potem pridejo na vrsto sprevodniki, nadzorniki in šefi vlakospremnega osebja, progovno nadzorstveno osebje in progovni čuvaji, tehnično progovno osebje in podobni. Vsi prizadeti bodo morali predložiti pristojnim občinam svoje krušne nakaznice, obenem pa bo morala železniška uprava seznaniti takšnih uslužbencev predložiti pristojnim oblastem. Ugodnost bo veljala že s 1. januarjem letošnjega leta.

Zapustil nas je naš nadvse ljubljani in dobri

AVGUST PRAPROTNIK

Pogreb je bil v nedeljo, 22. februarja ob 3 popoldne z Žal iz kapele sv. Nikolaja na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. februarja 1942.

Rezka Praprotnik in ostalo sorodstvo.

Drobne slike s ceste

Če imata dve skrbi, nimata istih skrbi...

Kadar tehtam razloge, ki me nagibajo k temu, da bi se moral briti sam, in razloge, ki me kar vlečejo k brivcu, odnesejo zmago ekora zmeraj poslednji.

Naj za hip posnemam tiste, ki se poklicno bavijo z dokazovanjem česar koli že. Torej: ad primum: 1. brivski aparat imam sam; vrh tega še staro britje, s katero pa si danes porežem kurja očesa, a da je docela ne oskrunim, pobrijem z njo dvakrat mesečno mah, ki tako vztrajno poganja na ženinem tilniku. 2. Mila imam tudi; v skledici ga je še za dober oreh, le da ne diši več po šmarnicah kakor splošček, temveč naravnost in prav odkrito po tisti nevšečni surovini, ki je zadnje čase spet prišla do veljave. 3. Vode mi ne manjka. 4. Zrcalo ima le to hibo, da kaže vidne posledice dveh nevarnih padcev; ima pa še hujšo nakazo: kadar se v njem ogledujem iz določenega kota, mi spahi ljubljani obraz tako, da mi sega nos prav do spodnje ustnice. To utegne biti seveda nevarno pri ostrem prazničenem britju. 5. Ta razlog je zame najvažnejši, čeprav nima pomena v sedanjih letnih dobi, imel pa bo zame smrten pomen po nekaj mesecih: po brivnicah se preletavajo najbolj sitne muhe, kar jih je Bog ustvaril. Po nasilni podrepanosti prekašajo a) hlevske muhe, b) kavarniške muhe in c) mesarske muhe. Leno se motajo po kolonjskem, bojrumske, alkoholnem ozračju v brivnicah in ti nezmotljivo sedajo na najbolj srbeči del glave. Ta bitja mi grenijo brivnice poleti do obupa.

Če bi hotel naštetati vse razloge, ki me kar vle-

čejo k brivcu, bi porabil še cel decij črnila; tega pa danes ne zmorem.

Naj omenim le to, da vendar včasih pri ocenjevanju trenutnih razlogov, ali naj grem k brivcu ali naj se raje brijem sam, ostanem docela na previsici. Tedaj se mi godi kakor tistemu slavnemu oslu nekega prav tako slavnega francoskega modroslovca: učenjak je hotel vedeti, kako je z oslovsko svobodno odločitvijo; zato je do smrti žejnemu in lačnemu oslu ponudil hkrati dva skafa. V prvem je bila voda, v drugem oves. Osel se ni mogel odločiti in je pred škafoma poginil za žejo in lakoto. Zame brivsko uganjanje kajpak ni tako usodno. Tisti dan ostanem pač kosmat. Danes imamo 23., bojim se, da se tak dan že spet nevarno bliža. Naj bo že, kakor mi bolj žep hoče, 1. marca vem, da bom spet pri brivcu.

Morda bom spet priča, kakor zadnjič, naravnost shakespearekega dvogovora, ki mi je segel do dna srca, pa še malo globlje.

Takole je bilo: sedim na stolu, brivec me čedi in gladi z materinsko nežno roko, da sem kar malo zadremal, kar zaslišim izza lesene stene, ki loči ženske kodre od moških pleš, dva ženska glasa. Če bi sodil po barvi glasu, kakor delajo v novejšem času dušeslovci (kolikor se spominjam, je pri nas pred nekaj leti delal take poskuse po radiu tudi dr. Veber), bi glasova kazala na tenko blede frizerko in na zajetno in rdečelično žensko nitje.

Frizerka: »Zadnja ondulacija vam je dobro držala... kako pa je z moko pri vas v Šmarju, gospodična?»

Gospodična: »Tako, tako! Saj veste, da jo kmetje raje držijo, ko da bi jo postrani prodajali... z ondulacijo pa je bilo res čisto dobro, o božiču sem imela trajno.«

Frizerka: »Če boste zdaj imeli vodno, boste imeli lase v redu kar do velike noči... kaj pa z mastjo, ali se da kaj dobiti od kmetov pri vas?»

Gospodična: »Oh, mast, mast, kaj pa mislite! ... O veliki noči bom pa res imela spet trajno, bom vsaj brez skrbi čez poletje.«

Frizerka: »Mislim, da vas ne peče, kaj? ... Pa s fizioložim in jajčki?«

Gospodična: »Fiziola bo za seme, jajčk po dve liri pa ljudje seveda ne marajo... Nič ne de, če malo peče, bo vsaj bolj držalo!«

Brivec je opravil z menoj. Plačal sem in šel. Še nikdar se nisem Bogu zahvalil, da sem plešast. Pa bi bilo prav, saj brez njegove vednosti mi ni izpadel prav noben las. Zdaj vsaj ne bom imel skrbi s trajno ali vodno ondulacijo, če bi kdaj prišla tudi v možko modo. Glede druge skrbi pa imam tudi božje zagotovilo: »Glejte ptice... ne sejejo in ne žanjejo in vendar jih Oče nebeški živi!«

XVII. kolo v Italiji

A razred

Včeraj so bile odigrane po vsej kraljevini nogometne tekme, ki štejejo v XVII. kolo državnega nogometnega prvenstva. Bilo je to kolo tudi drugi povratno. Tekme so prav zdaj v polnem razmahu in vsaka nedelja prinese nekatera presenečenja.

V B razredu, ki po kvaliteti tekem skoraj nič ne zaostaja za klubi iz A razreda, pa so komaj včeraj prišli do polovice poti. To pa zaradi tega, ker je v tem razredu nekaj več klubov in se je tekmovalstvo zaradi tega malo potegnulo.

V A razredu je bilo včeraj še največ zanimanja za srečanje v Torinu, kjer je domača enajstotrica sprejela v goste rimski Lazio, Veneziji, ki je igrala na domačih tleh proti nevarnemu Livornu in pa srečanje v Rimu, kjer je Roma igrala proti Bologni. Tudi pri včerajšnjih tekmah je opaziti, da so zmaga moštva, ki so igrala na domačih tleh. Le ena izjema je bila. Genova je namreč izgubila na domačih tleh proti Juventus.

Rezultati včerajšnjih tekem pa so bili naslednji (v oklepajih bomo navedli tudi rezultate prvih srečanj).

Firenze — Fiorentina : Liguria 4:1 (1:1).
Torino — Torino : Lazio 1:1 (1:4).
Trieste — Triestina : Ambrosiana 0:0 (1:1).
Venezia — Venezia : Livorno 2:1 (1:1).
Bergamo — Atalanta : Modena (tekma odgodena) (0:2).
Milano — Milano : Napoli (tekma odgod.) (1:2).
Roma — Roma : Bologna 1:0 (2:1).
Genova — Juventus : Genova 4:1 (1:1).

Kakor je videti, sta bili dve tekmi pri včerajšnjem tekmovalstvu tudi odgodeni in jih bodo igrali kasneje.

Po včerajšnjem kolu še vedno krepko vodi Roma s 25 točkami. Sledita ji Venezia in Torino, ki imata oba po 22 točk, nadaljni vrstni red pa je takšen: Genova, Juventus 18, Lazio, Ambrosiana in Liguria 17, Triestina 16, Atalanta, Bologna in Fiorentina 15, Milano, Livorno 14, Napoli 12, Modena 11. Klubi Atalanta, Milano, Napoli in Modena morajo odigrati še eno tekmo. Zaradi tega se bo število pridobljenih točk gotovo še spremenilo.

B razred

Tudi v B razredu so jo včeraj primahali do polovice poti, kakor smo že omenili. Tudi v tem razredu so borbe napete, saj gre vendar za to, kdo izmed številnih konkurentov bo ob koncu tekmovalstva lahko prestopil v A razred. Tudi v tem razredu je bila ena tekma včeraj odgodena.

Rezultati so bili naslednji:
Lucca — Lucchese : Novara 1:0.
Fiume — Fiumana : Siena 2:1.
Udine — Brescia : Udine 5:1.
Vicenza — Vicenza : Fanfulla 3:0.
Prato — Pisa : Prato 2:1.
Bari — Bari : Reggiana 2:0.
Savona — Padova : Savona 2:0.
Busto Arsizio — Pro Patria : Spezia (tekma je bila odgodena).

Alessandria — Alessandria : Pescara 0:0.
Po teh tekmah je vrstni red tekmovalskih klubov naslednji. Še vedno vodi Bari s 25 točkami, čeprav sta mu tesno za petami Vicenza in Padova, ki imata obe po 24 točk. Sledijo: Alessandria 23, Brescia in Novara 21, Pescara 20, Fanfulla 19, Udinese 17, Spezia 16, Savona 15, Siena in Pisa 14, Fiumana 11, Pro Patria, Reggiana in Prato pa imajo po 10 točk, Lucchese na koncu pa si je do zdaj pridobila le 5 točk. — Vicenza, Brescia, Lucchese morajo še vsi odigrati po eno tekmo iz zastanka, Pro Patria pa bo morala odigrati še dve tekmi iz zastanka.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 23. februarja: Peter Dam. Torek, 24. februarja: Matija, ap.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarni: dr. Piccoli, Tyrčeva cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste — Zaloška cesta.

V Jaršah je umrl g. Polacek Karl. Pogreb bo danes, dne 23. febr. ob 3 z Zal. kapele Sv. Petra na pokopališču k sv. Križu. Naj počiva v miru! — Zalujocih svojcem naše sožalje.

Vse stalne prodajalce zelenjave na živilskem trgu opozarja mestno poglavarstvo, naj svojo zelenjavo pripeljejo na trg na prodaj, ker je proti prodajalcem zelenjave na domu podvzeta najstrožja kontrola zaradi preprečitve zvišanja cen in nedopustne prodaje. Opazno je namreč da nekateri producenti prodajo zelenjavo doma, kamor hodijo zelenjavo nakupovat gospodinje, medtem ko primanjkuje zelenjave na živilskih trgih.

Vse one, ki so prošnjo za osebno izkaznico že oddali, niso pa še prinesli slik, opozarjamo, da morajo slike najkasneje do vključne srede, 23. t. m. oddati pri tisti poslovalnici mest. poglavarstva, kjer so oddali prošnjo.

Pisalne in potne mape, albume in knjižne ovitke

krasno benečansko delo, si oglejte v
Papirnici ljudske knjigarne
Pred Škofi, o 5 - Ljubljana - Miklošičeva c. 5

Soboslikarske, pleskarske in ličarske pomočnike in vajence vabimo, da se priklase v strokovni tečaj, ki se bo začel prihodnji mesec. V tečaju bodo poučevali strokovniaki slikanje in imitiranje lesa. Prijave sprejema tajništvo skupine. Pokrajinska delavska zveza (Delavska zbornica), Miklošičeva cesta 22, I. nadstropje levo, soba št. 11, med 10—12 in 16—18. Odškodnina za obiskovanje tečaja bo minimalna. Rok za prijavo traja do 1. marca 1942. — Skupina soboslikarskih, pleskarskih in ličarskih pomočnikov pri Pokrajinski delavski zvezi v Ljubljani.

Mnogo zanimivega berila in še več prekrasnih slik

Vam prinaša vsak mesec »OBISK« za letno naročnino 40.—Irr. Naročajte vupravi! Ljubljana, Kopitarjeva štev. 6

Strojnike in kurjače vljudo vabimo, da se udeležijo občnega zbora svoje strokovne organizacije, ki bo v nedeljo, dne 1. marca 1942 ob 10 dopoldne v Pokrajinski delavski zvezi (Delavska zbornica), Miklošičeva cesta 22, I. nadst., soba št. 3.

Opozorjamo na nocojšnji koncert novega Komornega orkestra pod umetniškim vodstvom violinskega virtuozu docenta Karla Rupla, ki bo drevi ob 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. — Komorni orkester tvorijo: I. violina: Leon Pfeifer, Albert Dermelj, Franca Ornik-Rojčeva, Albert Jermol, Franc Cihocki. II. violina: Srečko Dražil, Jože Rotar, Janez Kumar. Viola: Avgust Ivančič, Janez Zizmond, Srečko Zalokar. Violončelo: Adolf Ravnar, Stefan Praprotnik, Ivan Poljanšek. Kontrabas: Pavel Godina. Klavir: Bojan Adamič. Kot solistka bo sodelovala na koncertu operna pevka Valerija Heybalova. Koncert obeta velik umetniški užitek. Predprodaja vstopnic v knjižnici Glasbene Maticе.

Povečana odkupna cena svilnih zapredkov. Za letošnje leto je bila določena za odkup sviloprejkinih kokonov cena 25 lir za kilogram. Lani je bila cena 21 lir. Povišana cena se bo poznala pri ceni svile, kajti iz 10 kg svilnih zapredkov se dobi povprečno po 1 kg svile. Gojitev sviloprejk je najbolj razvita v Severni Italiji, namreč v Padski nižini. Vsega skupaj je okrog 100.000 takšnih gojilcev, od tega števila pa odpade večina na Treviso in Furlanijo. Svilarstvo je silno važna panoga, ki zavzema v italijanskem izvozu odlično mesto.

KONE GREENEJE

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

»Najmlajša, Ada. Vrata njene sobe, se zdi, drže na glavni hodnik in so prav nasproti tistim, ki vodijo v Julijino sobo. Kaže, da je morilec prišel v njeno sobo po pomoti, med svojim begom. Če sem dobro razumel, je najprej streljal na Julijo, potem pa takoj stopil v Adino sobo, videl, da se je zmotil, ustrelil še drugič, zbežal po stopnicah navzdol in skozi glavna vrata zapustil hišo.«

Vance je še nekaj časa na tihem premišljeval, potem pa dejal:

»Tvoj namišljeni tolovaj je moral biti res nekaj posebnega, da je zamenjal spalnico s stopnicami. Toda, povej mi, kaj naj bi bil vendar ta neznanec, ki naj bi bil moral odnesti srebrnino, jekal na vrhu stopnic?«

»Mogoče je mislil, da bo našel dragulje,« je odvrnil Markham. »Nisem vsega vedel,« je še pripomnil nekam zaničljivo.

»No, no, Markham, ne razburjaj se zaradi takne malenkosti. Tvoj tat mi objavlja nekaj hvaležnih akademskih razglabljanj. Dovolj mi, da nada-

ljujem s svojimi brezplodnimi blodnjami!«

Ta trenutek je mladi Markhamov tajnik Swacker na stečaj odprl vrata male sobe, ki loči Markhamov urad od različnih predob pokrajinskega upravnika, ter naznanil:

»Gospod Chester Greene!«

II. poglavje.

Začitek preiskave.

Torek, 9. novembra ob 11. Chester Greene je bil očividno pod vtisom hudega živčnega napada, nama z Markhamom pa ni bilo prav nič všeč, da naju je zmotil. Zazdel se mi je na prvi mah odvraten. Bil je mož srednje postave, raješi bolj obilen kot ne. Nekaj medlega in slabotnega je bilo v njegovem vedenju. Obleden je bil po vseh predpisih. Pravi tip bogatega brezdelca.

Po običajnih pozdravih z Markhamom in Vancejem in ko sta ta dva predstavlila tudi mene, se je Chester Greene vsedel precej trdo, a vseeno dostojno ter pri tem ves nekam prestrašen vrtikal cigareto v dolg, z zlatom okovan ustnik.

»Zelo vam bom hvaležen,« je začel ter si prižgal cigareto pri ognju slonokoščnega vžigalnika, »če bi hoteli osebno uvesti preiskavo o strašni žalostri, ki se je odigrala preteklo noč. Policija ne bo nikdar nič odkrila, ker ni ubrala pravilne poti. Saj je hvalevredna, nič ne rečem... Toda je nekaj na vsej tej stvari... sam ne vem, kako naj bi se izrazil... je nekaj, kar me ne more prepričati.«

»Kaj pa vi sami mislite o tem?« je vprašal Markham, ki je pozorno sledil Chesterovim besedam.

»Nič določnega,« je odvrnil Chester in zagnal cigareto; ki jo je bil komaj prižgal, ter se nekako neodločno nagnil z lakti na naslanjač, »zdi se mi pa, da to zelo zamotana stvar, strahotno zamotana! Slutim, da je na dnu vsega tega nekaj mračnega, groznega, iz katere bo pognalo brezmejno gorje, če ne pohlitimo in ga takoj ne preprečimo. Ne znam si sicer tega razložiti, a slutim, da je tako.«

»Gospod Greene je morda kaj psiholog,« je pripomnil Vance z glasom prijetne prostodušnosti.

Čeprav je Greenega nekaj zgrabilo; je vendar ustrezljivo pritril s »tako je!«, na dnu njegovega glasu pa sta dobivala izraza prikrita bolest in pa spreletje.

Vzel je drugo cigareto in se obrnil znova na Markhama:

»Na vsak način bi želel, da vi preiščete ves položaj.«

»Gotovo imate nekaj vzroka, po-

dvomiti nekoliko v uspešni nastop policije, ter mene prositi, naj posežem vmes,« je odgovoril Markham nekam v zadregi.

»Ne morem ravno reči, da bi imel takšne vzroke. Vem le to, da se moja slutnja upira domnevi, da bi šlo pri tem za tatvino.«

Zazdelo se mi je, da se je Chestru tresla roka, ko je prižgal cigareto. Ni bilo lahko uginiti, ali je bil čisto iskren ali pa je poskušal kaj prikriti. Jaz pa sem čutil, da ga tišči k tlom neki skriti strah in ga le na videz govori nepriljeno. Zdelo se mi je, da ga je žalostni dogodek, ki ga je doživel, bolj zatopil v premišljevanje, kot pa potrli. »Jaz mislim,« je vztrajal Markham pri svojem, »da je domneva o tatvini le pravilna. Dosti je primerov, da je tat, ki ga je nepričakovano kaj presenetilo, izgubil glavo in pri tem koga umoril.«

Greene je sunkovito vstal in začel hoditi po sobi gor in dol v svojem omahljivem razpoloženju.

»Ne morem razpravljati o tem primeru,« je mrmljal, »toda resnica je več kot nekaj dozdevnega... Ponavljam,« je nadaljeval in naglo osvrnil s pogledom pokrajinskega upravnika, »je neka stvar, ki me zaradi nje kar mraz spreletja!«

»Preveč se vdajate blodnjam in vaših besed ne razumem,« je odvrnil vljudo Markham. »Mislim, da bo žalostna naša globok odmev, Greene. Morda čez dan ali dva-

»Ne, ne, Markham, ni tako. Policija ne bo nikdar našla zločinca. To čutim tu,« je ponovil in prečiščevalno pokazal z roko na prsi.

Vance, ki je ves čas samo radovedno opazoval, se je nenadno oglašil in posegel v razgovor:

»Oprostite, da sem tako vsiljiv, vi imate gotovo na sumu koga, ki bi utegnil želeli smrt vaše sestre?«

»Ne, ne,« je po daljšem in precej mučnem molku odvrnil Greene, »kdo bi mogel želeli smrt dvema ženskama, ki gotovo nista zmožni komu kaj škoditi?«

»Niti najmanj si ne morem razlagati tega. Ker pa zavračate mnenje, da gre za tatvino in ker sta bili vaši sestre umorjeni, je prav gotovo treba najeti tajnega policista, in zato moram vprašati vas, ki ste njun brat in živite v isti družini, ali je mogoče, da bi kdorkoli gojil sovražna čustva do njiju?«

Greene je bliskovito dvignil glavo: »Ali se vam ne zdi,« je dejal skoraj užaljeno »da bi bil takoj naznanil vsako stvar, ki bi se mi bila zazdela sumljiva? Povem vam pa, da so moji živi silno razvrani.«

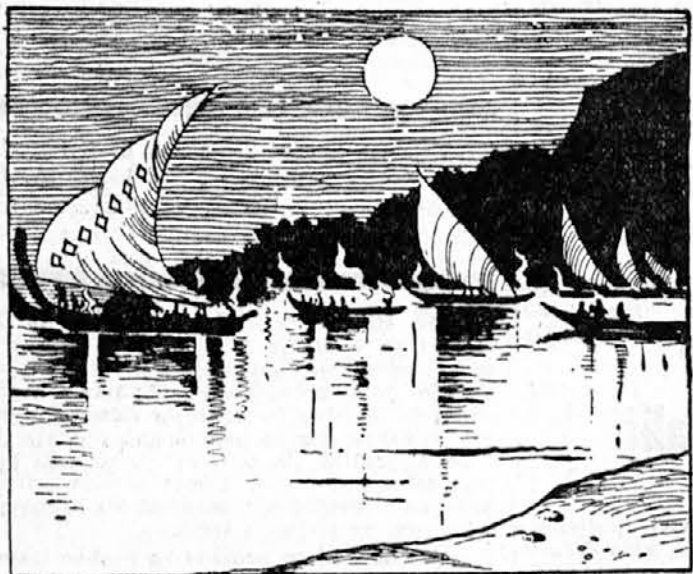
Markham je naredil pomilovalno krenje, vstal in šel k oknu, kjer se je zamislil v sive zidove jetnišnice. Vance, ki je bil samo navidez raztresen, pa je še venomer opazoval Greenega, in ko se je Markham vrnil k pisalni mizi, se je naglo zasukal na stolu in vprašal:

Andrejčkov
J o ž e

Žalost in veselje

R o m a n
v s l i k a h

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

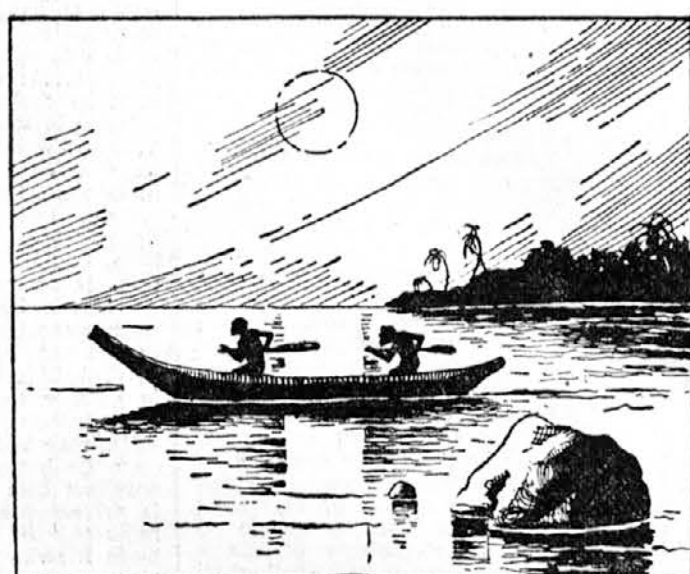
421

V zalivu se je prikazala tolpa Malajcev, ki so hitro poskakali v ladjice. Prižgali so smolnate bakle, a brez hrušča. Čez dobre pol ure se je pomikala dolga vrsta ladjic iz zaliva. Na vsaki je sedelo kakih trideset mož. Ko so bili na odprtem morju, so ugasnili bakle in brodovje se je naglo pomikalo.

422.

Kapitan in Tomaž sta iz tega sodila, da se odpravljajo kam na boj ali na rop. Zdaj je prišla tudi zanjura! S težavo sta se prerinila skozi goščo do pristana. Dve precej prostorni ladjici sta ležali na bregu. Planila sta k njima, izbrala boljše in močnejšo ter začela gledati, kje bi dobila kaj živeža in pijače na pol.

423.

V nekaj trenutkih sta spravila v barčico kos prekajenega mesa, nekaj rib in vina, ki sta ga našla v skrinici količku. Potem sta porinila ladjico v morje, se uprla ob vesla, se izročila v božje varstvo, ob odrinila na široko morje. Krenila sta malo više v stran kakor oločani in veslala vso noč. Sreča jima je bila mila.

Presenetljiv izum na polju raziskovanja stratosfere Raketa, ki si sama zapisuje zaželeno podatke

Po nekem poročilu, ki ga je prejela Akademija znanosti v Stockholmu, je zdaj tudi vprašanje sestave posebnega aparata, ki bi visoko nad zemeljskim ozračjem, celo na tako imenovano stratosfero, sam zapisoval podatke o razmerah, ki vladajo v teh sinjih višinah, že rešeno.

Inž. Wyld je izdelal nekaj letalski torpedi ali neke vrste rakete, v kateri električni dinamo stroj žene krmila in potrebne instrumente, ki sami čisto avtomatično lahko zapisujejo vse meteorološke podatke. Nova stratosferska raketa je dolga 2,75 m, v premeru pa meri 32,7 cm. Ima

štiri peroti, ki služijo kot krmilo. Krila so druga nad drugim ter se sučejo okoli dveh, pravokotno nanje postavljenih osi.

Kadar ta novi stratosferski torpedo doseže višino nad 20.000 m in porabi vso zalogo pogonskega goriva, se zmanjša njegova hitrost. Krila se ustavijo, vsa priprava izgubi ravnotežje in se obrne s prednjim koncem nenadoma navzdol, v tem hipu pa se sklone električni tok, užge smodnik, zaradi česar se odpre padalo, s pomočjo katerega se vsa priprava potem spet čisto počasi vrne na zemljo z vsemi podatki o razmerah, ki vladajo v tistih sinjih višinah.

Bistri zvezdogled – samouk

S preprostim daljnogledom, ki si ga je sam naredil, je odkril novo repatico in osupnil učenjake

Lansko leto meseca junija je bila v časopisih objavljena novica, da je preprosti slikar Giovanni Bernasconi, doma iz Cagna ob Comskem jezeru, odkril nov komet. Bernasconi se je kot samouk že dalj časa ukvarjal z zvezdoslovjem. Naredil si je preprost daljnogled, s katerim je vnelo opazoval zvezde ter na vsak način skušal na nebu odkriti kaj novega. To se mu je nazadnje tudi posrečilo, kakor potrjuje njegovo zanimivo odkritje, ki so ga pozneje potrdili tudi pravi zvezdoslovni učenjaki.

Svoje odkritje je Bernasconi prijavil zvezdni opazovalnici v Bologni vprav z namenom, da bi se prepričal, če je tisto nebesno telo, ki ga je bil odkril s svojim preprostim daljnogledom, res nov, dozdaj neznan svet. Obenem je natančno povedal tudi, kakšna je tista njegova nova zvezda repatica in kje točno jo je zagledal na nebu. Omenjena zvezdarna je Bernasconijev komet v resnici opazila pretekli teden in s tem potrdila, da si zvezdoslovci-samouki odkritja novega kometa ni enostavno izmislili. Ravnatelj omenjene zvezdarne, profesor Volta, je častnikarjem, ki so ga v zvezi s tem vprašali za njegov mnenje, dejal, da gre res za nenavadno odkritje nove repatice. Dejaj je dobesedno: »Res je nekaj nenavadnega, da je zvezdoslovec-samouk odkril novo zvezdo. To novico so sprejeli z velikim navdušenjem vsi, zlasti pa še tisti, ki se pristevajo med učenjake.«

Giovanni Bernasconi, ki mu dolgujemo priznanje, da je odkril lani meseca junija komet Van Gent – tako se njegova zvezda imenuje – je zdaj s svojim preprostim daljnogledom, ki si ga je sam napravil, odkril še nov komet, ki po svoji velikosti odgovarja osmi stopnji, in sicer na zahodni strani

»las Berenike«, ozvezdja v smeri proti Levovemu repu. Premika pa se zelo naglo proti jugozahodu. Opazovanja so se prejšnji teden nadaljevala, in prof. Volta je celo dejal, da bodo to novo Bernasconijevo zvezdo poskusili fotografirati.

O novem odkritju so obvestili tudi že mednarodne zvezdne opazovalnice v Bernu in v Kodanju.

Nemška vojaška pošta

Po nekem poročilu iz Berlina nemška vojaška pošta odpremi vsak dan nad 15 milij. pisem, dopisnic in zavitkov. Od teh jih gre deset milijonov iz Nemčije na bojišče. Za prevoz te ogromne pošte je potrebnih na mesec 7440 železniških vagonov, ki morajo vsak dan prevoziti skupno 51.000 km. To je približno tako dolga pot, kakršno bi moral narediti, če bi hoteli priti 125 krat okrog zemlje. Poleg omenjenih pisem in dopisnic morajo pošte odposlati na mesec kakih 60.000 brzojav ter za približno 50 milij. mark denarnih pošiljk.

Usoda radijske postaje bivšega DN

Slovito pranginsko radijsko oddajno postajo, ki je bila leta 1932 zgrajena v bližini Zeneve in ki bi služila izključno le bivši Zvezi narodov, je zdaj prevzela švicarska radijska družba »Radio Schweiz AG.«. V bodoče bodo oddaje te postaje služile le švicarskim narodnim koristim in bo ta radijska postaja vzdrževala zvezo zlasti z Južno Ameriko in Azijo.

Sredi gorskih pečin 7 nadstropna hiša, ki bo uspešno kljubovala bombam

V mestu Göteborgu na Norveškem zdaj grade visoko med gorskim skalovjem sedemnadstropno hišo, ki ne bo, kakor bi kdo morda mislil, prijetno zavetišče za planince, pač pa bo služila čisto drugemu namenu. V tej visoki zgradbi sredi gorskih pečin bodo namestili arhiv mesta Göteborga. Poslopje bo imelo to prednost, da mu bombe ne bodo prav nič škodile, kakor pripominjajo na pristojnih mestih.

Dragi Ibsenovi praški

V mladih letih je bil sloviti norveški pisatelj Ibsen v neki lekarni in je moral hoče-noče pripravljati tudi razne praške. Ze tedaj pa se je v prostem času, kolikor mu ga je preostajalo, kaj vnelo začel ukvarjati s pisateljevanjem.

Zgodilo se je, da se je neka ruska kneginja na svojem potovanju po Norveškem, ustavila tudi v lekarni, kjer je bil zaposlen Ibsen. Kupila je tam

nekaj praškov za boljše prebavo, ki jih je pripravil bodoči veliki norveški genij Ibsen sam.

Nekaj let pozneje, ko se je Ibsenova slava že raznesla po vsem svetu, se je tista ruska kneginja spomnila na škatlico praškov, ki jih je bila kupila v lekarni pri Ibsenu in jih še vedno ni vseh porabila. Sklenila je tisto škatlico praškov ektrno shraniti za spomin na velikega Norvežana. Nekaj praškov pa je pozneje podarila carju Nikolaju, švedskemu kralju Gustavu, Leopoldu belgijskemu ter nekaterim drugim kronanim glavam. Zadnji zavitek Ibsenovih praškov pa je pred nedavnim podedovala ena njenih hčera, ki ga je prodala nekemu zbiralcu redkih dragocenosti iz Brooklyna v Ameriki, švedskemu trgovcu Petru Hundsenu za precej čedno vsoto 6.000 dolarjev. To je pač najvišja cena, ki jo je kdaj kdo plačal za kakšno delo Ibsenovih rok!

Širite naiholiši slovenski »poldnevnik« Slov. dom«

Umril je mož, ki je govoril 280 jezikov

Med vsemi evropskimi jeziki se mu je zdela najlažja italijanščina, najtežja pa madžarščina

V skandinavskih deželah je zbudila globok vtis novica, da je umrl nemški profesor Ludvik Schuss, ugledni član znanstvenih akademij v Oslu, Stockholmu in Kodanju.

V zadnjih 40 letih si je prof. Schuss pridobil sloves moža, ki je znal toliko tujih jezikov, kot do sedaj prav gotovo še nihče. »Perfektne«, kakor pravimo, je govoril in pisal 159 jezikov že v svojih mladih letih, ko pa je dosegel starost 75 let, se je število jezikov ali vsaj narečij, ki jih je dobro obvladal, naraslo na celih 280.

Kljub svoji visoki starosti je bil prof. Schuss še vedno izredno vedrega in bistrega duha, zlasti pa je bil sijajen njegov spomin. Pravijo, da si je na primer zapomnil kar cel Dantejev spev, samo da ga je enkrat prebral, ter da ga potem nikdar več ni pozabil. Posebno se je posvetil vprašanju glasoslovja ter primerjanja jezikov med seboj. Prof. Schuss je bil preprost in skromen človek. Če se mu je kdaj kdo žudil, kako se je mogel naučiti tako izbornost toliko tujih jezikov, profesor Schuss navadno ni nič odgovoril, pač pa se je le zadovoljno smehljaj. Iz tega njegovega smeha bi človek pač lahko sklepal, da zanj ni bilo nič tako posebnega, če se je v nekaj mesecih naučil spet kakšnega novega jezika ali vsaj narečja. Bil je prav gotovo prepričan, da na svetu ni nobena

stvar nemogoča, to se pravi, da se človek lahko vsega nauči, če ima le veselje do tiste stvari in potrebno voljo. Te pa njemu prav gotovo ni manjkalo, kar tako prepričevalno dokazujejo njegovi sijajni, do sedaj nenadkriljivi uspehi z učenjem tujih jezikov.

Večino dneva je prof. Schuss prebil v veliki knjižnici, ki je obsegala celo prvo nadstropje vile, ki jo je postavil temu slovitemu jezikoslovcu mednarodni znanstveni svet. V njegovi ogromni knjižnici je nad 14.000 knjig, pisanih v vseh mogočih jezikih, ki jih ljudje govorijo po širnem svetu. Cele dvorane so jih polne. Zanimivo je morda tudi, da se je 15 ali 20 evropskih jezikov ta mož naučil tako rekoč kar za igračo, mimogrede. Odlično je znal že pri 25 letih nad 20 evropskih jezikov. Način njegovega tako uspešnega učenja tujih jezikov je ostal še do danes, po profesorja Schussa ni več med živimi, velika skrivnost.

Casnikarji, ki so se večkrat oglasili pri njem, so se zanimali tudi za to, kateri jeziki so po njegovem mnenju povedali. On bi jim to pač lahko najbolj zanesljivo povedal. Glede evropskih jezikov je baje dejal, kakor beremo v italijanskih listih, da se mu je italijanščina zdela najlažja med vsemi evropskimi jeziki in se je zato tudi najhitreje naučil, najtežje pa mu je šla v njegovo, čeprav tako bistro glavo, madžarščina.

DOBRI STARI ČASI

V spalnici so prižgali luč, ker je bilo zaradi deževja temno. Uboga, sladka Ombretta je ležala na postelji naga z napol odprtimi očmi in tudi usta je imela napol odprta. Na obrazu ji je tečala lahna rdečica, ustnice so bile črnikaste in telesa je bilo mrtvaško višnjevo. Doktor, kateremu je pomagala Ester, je poskušal z umetnim dihanjem. Dvigal je ročice izmenoma nad glavo in ob boke ter pritiskal na trebuh.

»Gospod doktor? Gospod doktor?« je zaihtela Luiza.

»Storili bomo, kar bo mogoče,« je resno odgovoril zdravnik. Vrgla se je z obrazom na ledeno mrzle nožice svojega bitja ter jih pokrila s strastnim poljubom. Ester se je začela tresti.

»Ne, ne!« je rekel zdravnik. »Pogum, pogum!«

»Bom jaz!« je vzkliknila Luiza.

Doktor jo je z roko ustavil in dal Esteri znamenje, naj prčeha. Sklonil se je nad Marijin obrazek, položil svoja usta na njena, večkrat globoko vdihnil ter se potem dvignil.

»Saj je malo rdeča, saj je rdeča!« je boječo zašepetala Luiza. Zdravnik je molče vzdihnil, prižgal vžigalico in jo približal Marijinim ustnicam.

Tri ali štiri ženske, ki so klečale in molile, so vstale. S trepetajočim srcem so se približale postelji in zadržale sapo. Vrata v dvorano so bila odprta. Tam so se prikazali drugi obrazi, nemi, pazljivi. Luiza je klečala poleg postelje in nepremično zrla v plamen. Notranji glas ji je šepetal:

»Premika se!«

80

Ester, ki je stala za Luizo, je zmajala z glavo. Zdravnik je ugasnil vžigalico. »Tople krpe!« je rekel. Luiza je hitela ven, doktor pa je znova začel s premikanjem rok. Ko se je vrnila Luiza s toplimi krpami, sta začela vsak na eni strani močno drgniti deklici prsi in trebuh. Čez nekaj časa, ko je zdravnik videl Luizin bledi, spačeni obraz, je zmignil z rameni, dvignil obrvi ter prepustil svoje mesto dekli. Esteri je rekel, naj segreje ostale krpe, da bodo pokrili z njimi otrokove noge. Ester je šla ter naredila sama, zakaj Veronika je zginita takoj, ko se je zgodila nesreča, ter je niso mogli več najti.

Na hodniku in na stopnicah so se pogovarjali ljudje, kako in kje se je bilo zgodilo. Ko je šla Ester mimo, so jo vsi spraševali: »Kako je? Kako je?« Ester je naredila obupen gib in šla brez odgovora dalje. Potem se je pogovor polglasno nadaljeval.

Nihče ni vedel, kako dolgo je ležala deklica v vodi. Med nevihto je bil v hlevih za Riberovo hišo neki Toni Gall. Prišlo mu je na misel, da je mogoče čoln gospoda inženirja slabo privezan ter bi se lahko razbil ob zidovih v pristani. Stekel je dol, videl, da so vrata pristanišča odprta, in je vstopil. Čoln se je divje zibal, preplavljalo so ga pene valov, ki so butali ob zid. Zibal se je in preobračal med vrtiljaki, obrnil se je okoli, da je ležal prednji del ob zidu. Nasproti vratom, ki drže s ceste v pristanišče, je hodnik, iz katerega peljejo dvojne stopnice do vod, prve do sprednjega dela čolna, druge do krme. Toni Gall je šel po drugih stopnicah, da bi skrajšal verigo na krmi. Tam med čolnom in zadnjo stopnico, kjer je voda globoka šestdeset ali sedemdeset centimetrov, je zagledal Marijino telesa, ki se je zibalo s hrbtom na površju in z glavo v vodi. Ko jo je pognil iz vode, je zapazil na dnu kovnasto barčico. Nesel je deklico gor, ter s svojim groznim glasom priklical vso vas in k sreči tudi zdravnika, ki je bil v Orii. Pomagal je Esteri, da je slekla ubogo bitje, v katerem ni bilo nič sledu o življenju.

S kom je bila, preden je šla v pristanišče? Z Veroniko ne, zakaj Veroniko so videli, da je šla s svojim finančnim stražnikom v šrambo za cvetlice, še preden je odšla Luiza od doma. Z Esterjo in profesorjem tudi ni bila. Ester jo je poslala, naj gre molit v spalnico in potem je ni več videla. Cija je delala, inženir pa je pisal, ko so začeli grozni krik Tonija Galla. Marija je šla najbrž iz spalnice v pristanišče, da bi spustila barčico v vodo. In k nesreči je dobila hišna vrata in vrata v pristanišče odprta.

Toni Gall je menil, da je morala biti nekaj minut v vodi, ker se je zibala na površju malo proč od kraja, kjer je ležala barčica na dnu. Svoje grozno odkritje je že stotič opisal v dvorani, kjer so bili Cija, inženir, profesor in še drugi ljudje iz vasi. Vsi so ihteli razen strica Petra. Sedel je kakor okamenel na počivalniku, kjer sta sedela prej Gildardi in Ester. Ni imel solz, ni imel besed. Klepetanje Tonija Galla mu je bilo očitek zoprno, a je molčal. Plemenite poteze na obrazu so bile pre-slovesne in resne, kakor osuple. Zdelo se je, ko da bi videl pred seboj senco nekdanje usode. Nič ni spraševal. Jasno je bilo, da nima upanja. Jasno je bilo tudi, da je bila njegova bolelost različna od zgovorne, mimoidoče nemirnosti ljudi, ki so ga obdajali. Bila je nema, mirna bolelost modrega in močnega moža.

Z odprtih vrat v spalnico so prihajali vprašujoči in zapovedno dnoči glasovi. Vendar ni mogel nihče reči, da bi bil v poldrugi uri slišal Luizin glas. Včasih so se začeli tripetajoči, skoraj veseli glasovi. Nekomu se je tam notri zazdelo, da je zaznal gib, dih, življenje. Tedaj so se približali vsi tisti, ki so stal znanaj. Stric Peter je obrnil glavo proti vratom spalnice in samo v teh trenutkih se je obraz malo spremenil. Žal, pa je vsakokrat videl, kako so se ljudje v žalostnem molku počasi vrnili. Ura je bila pet. Še vedno je deževalo in bilo je temno.